

**BUGUNGI KUNDAGI INSON ORGANIZMIDA UCHROVCHI GEPATIT
KASALLIGINI RIVOJLANISHI, UNI OLDINI OLISH USULLARI**

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali Anatomiya va klinik anatomiya

kafedrası: Anatomiya fani katta o'qituvchisi:

Choriyeva Zulfiya Yusupovna

choriyevazulfiya014@gmail.com

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 1-son Davolash fakulteti 2-

bosqich talabasi:

Aminova Mohinur Normurod qizi

aminovamohinur133@gmail.com

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 1-son Davolash fakulteti 2-

bosqich talabasi:

Nomozova Kamola Nuriddin qizi

nomozovakamola817@gmail.com

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 2-son Davolash fakulteti 2-

bosqich talabasi :

Shukurova Barchinoy Abdulhofiz qizi barchinoyshukurova018@gmail.com

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 1-son Davolash fakulteti 2-

bosqich talabasi:

Jovliyev Bobomurod Boboravshan o'g'li

Annotatsiya: Jigar inson tanasining hayotiy do'stlaridan biri hisoblanadi, u organizmni toksinlardan tozalashga, bilirubinni ajratishga, uglevodlarni, yog'larni va oqsillarni va boshqa ko'plab moddalarni parchalashga yordam beradi. Biroq, ba'zi odamlarda virusli infektsiya yoki gepatitga olib kelishi mumkin bo'lgan boshqa sabablar paydo bo'lishi mumkin, bu esa o'z navbatida jigar faoliyatiga salbiy ta'sir qiladi. Ushbu maqolada biz gepatit haqida muhim ma'lumotlarni berib o'tamiz.

Kalit so'zlar: Gepatit, Belgilari, Turlari, Kelib chiqishi, Gepatit diagnostikasi, davolash usullari.

Mavzuning maqsadi: Gepatit kasalligini oldini olish chora tadbirlarini ishlab chiqish va gepatit kasalligi haqida insonlarga ma'lumot berish.

Asosiy qism: Gepatit jigar yallig'lanishi deb ta'riflanadi. Bu o'z-o'zidan chegaralanishi yoki fibroz, sirroz yoki hatto jigar saratoni kabi boshqa holatlarga olib kelishi mumkin. Gepatitning eng keng tarqalgan sabablari quyidagilardan iborat:

- Virusli infeksiya
- Spirtli ichimliklar yoki boshqa ayrim giyohvand moddalar kabi toksik moddalarning ortiqcha iste'mol qilinishi.
- Otoimmun kasalliklar

Undan kegin O'tkir gepatitning belgilari ham bor u quyidagilardan iborat:

Isitma, Charchagan Grippga o'xshash alomatlar, rangpar najaslar, Qorin og'riq, Ko'ngil aynishi, qusish, Qorong'i siydik, intervalli og'riq, Anoreksiya, birdaniga vazn yo'qotish, Sariqlik - terining va ko'zning sarg'ayishi.

Semptomlar infeksiyadan keyin ikki haftadan olti oygacha boshlanishi mumkin, ammo gepatit B yoki gepatit C bilan kasallangan ba'zi odamlarda ko'p yillar o'tgach, zarar jigar funktsiyasiga ta'sir qilmaguncha, hech qanday alomat paydo bo'lmasligi mumkin.

Gepatitni turlariga keladigan bo'lsak 5 ta gepatit turi mavjud - A, B, C, D va E.

Gepatit B va C jigar sirrozi va jigar saratonining eng ko'p uchraydigan sabablari hisoblanadi.

Gepatit A Ushbu virusning eng ko'p tarqalgan manbai infeksiyali bemorlarning yuqumli kasalliklari bo'lib, ular ifloslangan suv yoki oziq-ovqat orqali yuborilishi mumkin. Ba'zi infeksiyalar yengil va bemorlar davolanishi va yaxshilanishi mumkin. Boshqa tomondan, hayotga xavf tug'diradigan ba'zi holatlar mavjud.

Gepatit B Bu infeksiya qon, semen va boshqa tana suyuqliklarida infeksiya orqali o'tadi. Infeksiyalangan onadan chaqaloqqa yoki chaqaloqlarga va boshqa kontaminatsiyalangan qon mahsulotlariga qon quyish orqali yuborilishi mumkin. Gepatit B kasalligiga moyil bo'lganlar odatda infeksiyon kasallik bilan og'rigan bemorni davolash bilan shug'ullanadigan tibbiyot xodimlaridir.

Gepatit C Bu, odatda, HCV kontaminatsiyalangan qon va qon mahsulotlari yordamida infeksiyalangan qon orqali o'tkaziladi. Boshqa umumiy manba jinsiy aloqadir. HCV uchun hech qanday vaktsina yo'q.

Gepatit D nafaqat Gepatit B kasalligida bemorlarda paydo bo'ladi. Bu og'ir infeksiyaga aylanib, u bir nechta yomon natijalarga olib kelishi mumkin. Gepatit B ni oldini olish uchun ishlatiladigan emlashlar ham Gepatit D infeksiyasini oldini olish uchun ishlatilishi mumkin.

Gepatit E uchun eng keng tarqalgan usul transpired oziq-ovqat va suv hisoblanadi. Bu rivojlanayotgan va rivojlangan mamlakatlarda butun dunyo bo'ylab o'limlarning eng ko'p tarqalgan sababi. Emlash ixtiro qilingan, ammo butun dunyoda mavjud emas.

Gepatit diagnostikasi

U quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Jismoniy tekshiruv

Shifokor bemorning kasallik tarixini oladi va yuqumli va yuqumli bo'lmagan gepatit xavfini oshirishi mumkin bo'lgan xavf omillarini aniqlaydi.

Jismoniy tekshiruv vaqtida shifokor og'riq bor-yo'qligini bilish uchun qorin bo'shlig'ini sekin bosib, jigar kattalashganligini tekshiradi, shuningdek terining rangi yoki ko'zlari sarg'ayganligini tekshirishi mumkin.

2. Jigar faoliyatini tekshirish

Jigar funktsiyasi testlari jigar qanchalik yaxshi ishlashini ta'minlash uchun qon testi orqali qo'llaniladi va bu testlarda g'ayritabiiy natijalar paydo bo'lganda, bu muammoni ko'rsatadi.

Jigar fermentlarining ko'tarilgan darajasi jigar bilan bog'liq muammo, jigarning shikastlanishi yoki uning to'g'ri ishlamayotganligini ko'rsatishi mumkin.

3. Boshqa qon testlari

Agar jigar funktsiyasi testlari natijalari anormal bo'lsa, shifokoringiz gepatitning asosiy sababini aniqlash uchun boshqa qon testlarini tavsiya qilishi mumkin.

Qon testlari gepatitni keltirib chiqaradigan viruslarni aniqlaydi va antikorlar mavjudligini aniqlaydi, ayniqsa otoimmun gepatitda.

4. Ultratovush tekshiruvi

Qorin bo'shlig'ining ultratovush tekshiruvi qorin bo'shlig'i ichidagi organlarning batafsil rasmini yaratish uchun ishlatiladi, chunki u quyidagilarni aniqlashi mumkin:

qorin bo'shlig'idagi suyuqliklar.

jigar shikastlanishi

Gepatomegali.

Jigar o'smalari.

O't pufagining anormalliklari.

5. Jigar biopsiyasi

Ba'zida shifokor teri orqali igna kiritish orqali jigar to'qimalarining yoki jigarning g'ayritabiiy ko'rinadigan boshqa joylaridan biopsiya oladi, ya'ni protsedura operatsiyani talab qilmaydi.

Ushbu protsedura jigarga qancha infeksiya yoki yallig'lanish ta'sir qilganligini ko'rsatadi.

Xulosa: Oldini olishning eng muhim usullaridan biri, ayniqsa gepatit A yoki gepatit E keng tarqalgan mamlakatga sayohat qilishda quyidagi iboralardan foydalanish kerak: mahalliy suv va xom go'sht, sabzavot va mevalar kabi xom ovqatlardan voz kechish.

B, C va D gepatitlarining oldini olish mumkin bo'lsa-da: ustalararni ishlatmaslik, boshqa birovning tish cho'tkasini ishlatmaslik, shuningdek, qonga tegmaslik va jinsiy aloqada himoya vositasi (prezervativ) dan foydalanish kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

<https://www.vaidam.com/uz/knowledge-center/liver/types-hepatitis-and-how-they-can-be-detected>